

SLOVENSKI NAROD.

Obhaja vsak dan, izvenoma ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold., za četrt leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na doma za celo leto 13 gold., za četrt leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na doma se računa 10 krajc. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petiti-vrste 6 kr. če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska. Vsakokrat se plača štampilj za 30 kr. Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovški cesti v Tavčarjevi hiši „Hotel Evropa“. — Opravištvu, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši.

Opomen iz Berlina.

„Nemec reflektira o vsem, vidi vse iz ptičje perspektive, zato pa nij nikoli v sredi stvari“, pravi pošten Nemec, pošten liberalce, namreč Ludvig Börne. In tako tudi te dni vidimo, kako avstrijsko-nemški časopisi reflektirajo o slavnosti, ki se je 2. septembra obhajala v Berlinu v spomin zmag, katere je Prusija dobila nad Francozi pri Sedanu in pred nad nami Avstriji pri Sadovi. A nikakor niso v sredi stvari, če hočejo svojim vernim in menda celo nam drugim Avstrijcem dokazati, da se tam praznuje praznik miru in svobode! To je neresnica, gotovo je, Nemci sami ne verujejo, če še tako reflektirajo. Praznovalo se je čisto prusko, čisto militarno, čisto avtokratično nemško gospodarstvo in gospodoželjnost. — Šovinizem, pijanost vojne slave se moli v Berlinu, naši ustavaški listi so tudi nemškega šovinizma polni, dajejo mu druga lepa imena. Da je slavnost samo pruska in vojniška, kaže že to, da nemški narodni poslanci niso k njej povabljeni, pač pa je moral vsak pruski regiment svojega zastopnika poslati. Da o svobodi in Sedanu nij skupaj govoriti, to vsak ve, kajti ko bi bilo pruskim Nemcem za to, da sovražnika odvrnejo, bili bi pri Sedanu mirsklenili; ali njim je bilo za rop dežel, za opljenje in opustošenje Francoske, zato so v nevoljo svobodnjakov celega sveta še po 2. septembru 1870, po sedanski bitvi Francijo barbarsko pustošili.

A ta slavnost je tudi veliko razžaljenje naše Avstrije. Nemško novo carstvo hlina Avstriji prijateljstvo, pa ob istem času jej daje zausnice. V berlinski zmagalni spomenik,

ki je bil 2. sept. postavljen, so pruski mogotci vlili tudi dvajset upljenjenih avstrijskih kanonov. To je nemško zasramovanje in poniževanje naše avstrijske države. Ako torej avstrijsko-nemški, ako celo naši vladni listi tej pruski svečanosti slavo-speve delajo, — kažejo, da nemajo nič avstrijskega čutja, da je res, kar trdimo: nemško ustavaštvo pri nas bi želelo zedinjenja s Prusijo bolj nego utrjenja Avstrije. V tej stranki je avstrijski patrijotizem umeknil se — nemški srbčiči po gospodovanji čez vse sosedse.

V Nemčiji je zdaj doba rimskih imperatorjev. S sabljo rožljajo in žugajo vsem sosedom, vedoči, da jih čiti okolo in okolo vse. Ali bode ta pruska sablja še dalje imela enako srečo, kot v zmagah pri Sadovi in Sedanu, kateri se zdaj praznuje, — ali se bode spolnila posebej grožnja, katero onih dvajset avstrijskih kanonov nam Slovincem in Čehom, preko katerih hoté Prusi do Adrije marširati, — vse to je odvisno od bodočnosti, odvisno od mnogih faktorjev, posebno pa od tega, kako se razmere na Francoskem uredijo, kako se v Rusiji obrne, kako se naposled v naši Avstriji sami politična stvar okrene.

Vsakako pa bi nam prusko žuganje moralo biti opomen, da smo vsaj v eni stvari zložni: v pripravljenosti vseh faktorjev, ki mogó ubraniti pruski poplav, ki nam rešijo slovansko narodnost.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 5. septembra.

Na Českem so, kakor „Pokrok“ piše, priprave za volitve od narodne strani gotove

in so skoraj že za vse volilne okraje kandidature odločne. — Žižkov spominek se bode 8. septembra na gori sv. Gotharda pri Horžiču slovesno odkril.

Olomuški nadškof je vendar le opustil svoj upor proti državni nagodbi med Avstrijo in Italijo glede mrličnih listov za italijanske državljane. Razglasil je zdaj v svoji biskupiji dotični vladni ukaz.

Nadškof pa se je zategadelj tako hitro pokoril, ker mu je vlada žugala, 5000 gold. globe naložiti, ako se ne uda vladnemu ukazu.

Na **gališkem** bode minister Ziemialkowski v Kolomei kandidoval. Sploh je volilno gibanje po vsej Galiciji prav živahno, ker delajo Poljaci, Rusini in židovi vsi za svoje kandidate. „Dzienik poljski“ vsled vesti, da se bodo volitve v raznih kronovinah na razne dni razpisale, vidi v tem ustavoverno nakano, da bi namreč ustavoverna stranka svoje drugod propale kandidate na Gališkem dala voliti.

Srbski cerkveni kongres bi že zdavnaj moral biti sklican; a ogerska vlada neče potrditi volilnega reda, kateri je poslednji kongres bil sklenil po predlagu Miletiča. Škof Grnič konferira zdaj v Pešti z ministri o zadevi kongresa.

Vnanje države.

„**Ruski** Mir“ pripoveduje, da se ruska vlada bavi s projektom sodnijske reforme v deželah ob vztočnem morju. — Na petrogradskem vseučilišču se bode ustanovila stolica za mohamedansko pravo, in študenti fakultete za orientalske jezike bodo morali obiskovati predčitanja iz muzulmanskega postavodajstva.

Grško kraljico so pozdravljali, ko se je peljala po Donavi, topovi strelili iz trdnjav Semendrija in Fetislava.

Španjski poveljnik karlistov, Lizarraga, je iztrgal v navzočnosti treh bataljonov ono marmorno ploščo iz tal, pod katero je bil spravljen dokument vergarskega patenta.

Listek.

Meta Holdenis.

(Roman, francoski spisal Viktor Cherbuliez.)

Poslovenil Dav. Hostnik.

Četrty del.

X.

(41. nadaljevanje.)

Meta odide; gospa Mauserre jo pokliče nazaj. — Ste-li uže pisali list, ki vas ima rešiti, ki ima vse popraviti?

— Moja glava je uboga! mi odgovori. Eno uro sem sedela pred mizo, hoteča si zbrati misli, ki so plesale okole mene, kakor uporni dijaci. Sicer pa se mi je roka tresla, da bi se list ne bil mogel brati, če bi ga bila pisala.

Bolje, da prespim svoje ganenje; bom jutri pisala.

— Jutri?

— Ne bojte se, predpoludne bo uže imel list.

— Ne, draga moja. Treba, da še nočoj pišete; jutranji dan nij naš. Jaz vam bom pomagala; časi se z majheno pomočjo človek izleče iz velike stvari, in, ako se vam trese roka, biti vam čem jaz tajnikom; vi boste list le prepisali.

Kmalu prinese kljubu protistavljanju Metinemu tintnik, pero, in škatljo, iz katere vzame list rudečega papirja za pisma. — Gledite, kako lep je ta papir! reče gospa Mauserre; navdušil naji bode, kajti najin list ima biti zelo zaljubljen, kaj ne da?

— Priporočil mi je, da naj bo kolikor moči nježen, odgovori Meta smehljaje se, in ravno to me spravlja v zadrego; v tem genru literature sem čisto neizvedena!

— Če vam pa rečem, da vam bodem jaz pomagala! Jaz bodem držala pero; kako bodevi začeli? Jaz bom pisala: Toni, jaz vas molim.

— Ah, gospa, prosim vas, prizanašajte mojemu ponosu, deje držaje jo za roko. In dalje, vi ga zavete Tonita, vi imate tudi

pravico; a jaz si tega nijsem nikdar dovolila...

— Denes si morate dovoliti, odgovori gospa Mauserre. Ne pozabite, da se list, ki ga hočevi pisati, v diplomaciji zove javni list.

Po dolgem obotavljanju in diskutovanju pokaže ipak ta nesrečna minuta svoj dobri ali slabi rod; list je bil tako-le sestavljen:

„Ker sta mi osupnenje in radost branila govoriti, vam pišem, Toni. A zakaj vam pisati? Zdi se mi, da sem vam vse povedala, akopram nijsem ničesa govorila.“

Sem-li sanjala, da sva bila neki večer skupaj, da naji je razgetanje konja vzplasil, da sem se oprostila vaše roke, ki ste jo imeli ovito meni okolo vrata, da sem potlej ušla...

Ta poljub, Toni, ali nij bil to odgovor? Zdaj hočete še drugi; tedaj mi res ne zapuate! Bodite zadovoljeni, ako ne veste, vas bo ta list podučil, da vas ljubim, da je moje srce od nekdanj popolno vaše. Toni

V njem so uporniki prve karlistične vojske naznanili, da se Izabeli podajo. Podpisan je bil Espartero kot generalisim Izabeline vojske, in karlistovski poveljnik Maroto, ki je v nenavzočnosti Cabrerovi poveljeval. Lizaraga je sežgal pismo pred vojaki, češ, da za zmiraj zgine to brezbožno delo frajmavrarstva.

O **nemškem** cesarju se je dozda vedno govorilo, da obišče Dunaj, le keda, to se ni vedelo. A nek berlinsk list prinaša to-le vest: zdravniki bodo težko pripustili, da bi cesar šel na Dunaj; gotovo pa pojde knez Bizmark tja, in sicer bržkone takrat, ko bo italijanski kralj na Dunaji.

Turški sultan je poslal knezu Bizmarku veliki kordon osmanie-reda s zvezdo z diamanti.

Korespondent „Times“ javlja temu listu iz Carigrada: Prijateljstvo med porto in Avstrijo se je zaradi oficijelnega sprejema kneza Milana brez intervencije turškega poslanika nekoliko ohladilo. Misli se, da sultan svojega poslanika odpokliče iz Dunaja.

Dopisi.

Iz Šoštanja na Slov. Štajerskem 1. avg. [Izv. dop.] Pretečeno saboto smo šolo za letošnje leto sklenili. Reči moramo, da šolstvo pri nas obče vrlo napreduje. Letos se je pomnožila šola še za eni razred, tako da imamo sedaj tri. Početkom prihodnjega leta pa še dobimo učiteljico, ki nam bo deklice poučevala v najpotrebnejših ročnih delih. Le ena napaka je pri sedanjih ljudskih šolah še velika. Otroci se namreč veliko preveč mučijo s tujim jezikom. To ne dela samo učitelju in otrokom dosti nepotrebnega truda, ampak tudi v tem oziru otrokom močno škoduje, ker bi se z učenjem nemščine potratili čas lahko boljše uporabil. Res velika napaka je to novih šol in prva skrb šolskih svetov na Slovenskem bi naj bila, da se to zboljša, in da se bodo otroci mesto težavne nemščine, učili več vsakovrstnih, za življenje potrebnih reči. Pri navzočnosti g. šolskega nadzornika se je govorilo tudi o veliki potrebi šole pri sv. Andreju, kjer je še nij, če tudi je ondašnjim kmetom tako potrebna, kakor očesa v glavi. Fajmoštrovo poučevanje zadostuje le največji sili. Otroci se učijo toliko brati, da se morejo potem krščanski nauk učiti. V vseh drugih stvareh pa ostanejo popolnem nevedni. —

Tukajšna gg. kaplana hodita sedaj po zbirci. Z vrečo romata od hiše do hiše priporočevaje se kot pridna delavca za primerno plačilo. Vendar letos imata pri tej priložnosti še drugi, veliko važnejši posel. Nevemo sicer, ali sta v ta namen najeta, ali le iz lastnega „domoljubja“ to delata. Ona namreč pri kmetih na vse kriplje agitujeta za „pravni edini zveličavni“ program. Pri vsaki hiši razlagata na dolgo in široko se svojo zgovornostjo program „brezvernih, ljudstvo naravnost v pekel tirajočih Vošnjakovcev“ in pa program „vseh poštenjakov“ in vrljih katoličanov na svetu. Pri tej priliki tako tolsto lažeta ali klunita, da že prosti kmet z glavo maje in povprašuje, je li res naš rojak g. dr. tako hudoben človek, kakor ga gg. kaplana naslikavala.

Gospoda! Nesramno je to vajino početje, da nam može, ki že toliko let delajo v duševni in gmotni blagor slovenskega ljudstva, ki so že toliko podučivnih knjig spisali in že marsikateri krajecar na oltar domovine položili, sedaj pri ljudstvu črnita in obrekujeta. Nij se čuditi, da po takem ravnanju vaš duhovenski upljiv čedalje bolj pojema. Vi najhujši sovražniki vsega napredka, radi bi ljudstvo nazaj pahnili v sredoveške čase, ko je bil kmet suženj plemenitašev, v „Bogu visokoučenih“, kmeta deročih popov. Vi bi radi ljudstvo spravili ob vse svoje, po hudi borbi pridobljene svobodnejše naredbe novejšega časa. Vam nij ljubo, da ljudstvo dobiva od dne do dne več naravno mu pripadajočih pravic, ker tako vaša „od zgoraj vam dana“ neomejena, tolikokrat v pogubo in kvar ljudstva uporabljena oblast, čedalje bolj hira. Vi sami bi radi bili gospodje na svetu, ki bi zapovedovali, vsi drugi pa bi morali molčati in kakor božji volki na vašo „nezmotljivo“ komando ubogati. Tukaj, gospoda, vaju črevelj žuli, ne v „veri“, od katere se ve da vedno blebetata, da jo vam hočejo slovenski naprednjaki vzeti. Le lagajte, kaplanje, ali vedite, da laž ima kratke noge!

Iz Nazareta pri Mozirji 1. sept. [Izv. dop.] „Pravna“, recte farizejska agitacija proti vsemu, kar ne diši po nemško-cerkvenem kopitu, postala je v Savinski dolini v resnici precej živa. Ljudje, katerim bi prej ne bil zaupal številjenja brez nenavadnih pomot, zdramili so se zdaj iz svojega

spanja, a to gotovo ne sebi na korist, temuč čisto drugim ljudem, ki se hočejo pozneje za premarljive delavce, ako bodo izvoljeni (?!), prav malo brigati, sami pa pozablajo prislovico, da je bog sam sebi najprej brado vstvaril. Tudi naši gg. frančiškani so se začeli zanimati za vnanji neklosterski svet, da si mi je pred letom pravil nek ubog, pozneje pobegli frater, da je moral, vstopaje na dušo se zarotiti, da se odpoveda „svetu in vsemu njegovemu dejanju.“ V tem poslu pa se posebno odlikuje uže on dan malko navedeni g. guardijan, in to prav po lisičje. On namreč prav dobro zna, da bi se mu bele kokoši posmehovale, če bi on, kot frančiškan, pričel ljudstvu govoriti o državnem zboru in taci rečeh, koji po mišljenji okoličanov nema družega posla, nego jim nebesa prositi. Torej se hoče posredno prevelike slave udeležiti, katero bodo prejeli „pravničarji“, ne od slovenskega naroda, nego od nemških fevdalcev in klerikalcev, ako spravijo kacega ultramontanca v državni zbor. Omenjenemu g. patru se je poljubilo, hojevati po bližnji okolici ter ljudi po svoji zmožnosti strašiti pred „hudičem“, katerega ste pred dvema mesecema ljubljanski neverci izlegli, pred „Sl. T.“ A na svojih misijonih marsikatero poizve, katera mu pozneje prav lepo priliko podava, premišljevati „zaslepljenost in pregrešnost“ svojih „ovčic.“ Tako je pred nekimi dnevi inteligentnega kmeta, G. po domače, prav po pravničarsko napadel, pitaje ga, kaj bere „za ene cajtenge.“ Odgovori mu, da še prejema „Sl. Gosp.“ G. pater pa se je prenaljil in pričel je poštenjaka posestnika čudovito karati: „tudi ti si tak brezvernik, in bereš ta hudičevi list „Sl. Tednik.“ Se nič ne bojiš boga, da bi te pri priči ne „štrafal“ itd. Kmet pa itak strmi, ter še jednok pove: „Jaz berem „Sl. Gosp.“, g. se motite.“ „Ja tedaj si pa že priden, jaz sem preslišal ime, ker sem se bal, da bi bil prišel tisti hudičevi list tudi v naše kraje, katerega brezverni študentje celo po Solčavi gori trosijo.“

Ko si je g. pater od svojega „apostoljskega dejanja“ že malko počil, zavrne ga pošteni narodni posestnik: „G.! prezgodaj me nikar ne hvalite, tudi jaz si bom „Sl. Ted.“ naročil, a to še le po božiči, ko mi gnusnji „Sl. Gosp.“ poteče, kateri bi neki imel se

vam prepustim svojo osodo, pripravljena sem, iti za vami do konca sveta. Ne prevarite me, kadar hočete, postanem vaša soproga.“

Zapisavša zadnjo besedo tega koncepta, ga prečita gospe Mauserre.

— To je dakle dovršeno, vsklikne gospe Mauserre; drugega ne manjka, nego datum.

Hitro k delu, moja lepa! tukaj je papir. Se vam-li roka še trese?

— Ne, gospoja, odgovori Meta, ter pomači odločno pero v tinto.

— Dovolite, odgovori gospe Mauserre, pozabila sem, da je ta papir zaznamovan z mojim čifrom; da bi to zapazil, mislil bi valjda, da se jaz v vašo stvar utičem in da sem vam list jaz narekovala... Pišite ga pri vas v sobi. Ste si-li sigurni svojega spomina, ali morebiti hočete soboj ta papirček?

— Nij treba, gospoja, odgovori jej Meta vesela. Jaz znam svojo romanco od začet-

ka do konca; hočete-li, da vam jo recitujem?

Pri teh besedah zvije papirček ter ga hoče sežgati na sveči. Gospe Mauserre jej ga vzame, ter ga zaklene v svojo šatulo. — Bojim se, da bi se ne izpremislili. Ta koncept je priča, in ohranila ga bodem do jutri, da vas osupnem, ako vaša kopija ne bo popolna. Bo-li treba, pokažem ga Toniju. Glejte, morate ga vestno prepisati; prisezite mi to pri vseh solzah, ki sem jih pretočila zaradi vas!

To izgovorivša jo prime za obe roki, jih potrese ter jo spremi do vrat, govoreča: — Ali sem zlorabljen, ali pa bo moj bolnik kmalu zdrav, in jaz najsrečnejša vseh soprog.

XI.

Drugi dan je bil dan, kakoršnih k sreči malo štejem v življenji; ne spominjam se ga rad. Vzbudil sem se v najboljši dispozi-ciji, v lepej luči gledajoč bodočnost in ljudi, ki se zaročajo, zadovoljen soboj, svojim ob-

našanjem, svojo modrostjo, in s kupom, ki sem ga bil naredil. Ne da bi se bil kesal zaradi prostosti, še blažil sem vežoč ovratnik, ki sem si ga del sam okolo vratu.

Celo jutro sem pričakoval Metinega lista, in čutil sem se, da sem moral čakati; a nepokojen nijsem bil. Siguren sem si bil njenega srea, kakor svojega. Pripravljaj sem se za razgovor z gospodom Mauserre; uvod, jedro, konec, vse od kraja do konca se mi je zdela občudovanja vredna zgovornost, da se mi je vspeh zdel zagotovljen.

Poludne zazvoni; ničesa še nijsem prejel, nepokoj me začne trapiti. Zapustim svoje stanovanje; hodeč pred sobo gospodá Mauserre, katere duri so bile na pol odprte, zagledam tam veliko kopico obleke, katero je neki sluga deval v kofre. Ti kofri so mi vzbudili zopet veliko mislij. Zadnja, pri kateri sem ostal več časa, je bila, da se je gospod Mauserre čez noč valjda zmordil, ter izpoznal, da bi bilo cestovanje najboljšje sredstvo, da pozabi nedostojne stvari in za-

svojimi lažmi in zabavljivkami sv. vero širiti, a vsaj varovati.“

Nekaj dni pozneje rohnal je na še bližnjega kmeta B., ki je uže naročnik „Ted.“ A ta mu je itak lakonično, a dobro razumljivo odgovoril, da se gosp. frančiškaniu nij treba brigati, kaj bi on bral, uže sam šteje 24 let in ve presoditi, kaj je dobrega, kaj slabega.

Kakor se nam je pravilo, je ta dvojica eksempljev gg. patre malko postrašila in podučila, da naj se brigajo najprvle za svoje brevije, drugo pa ljudstvo v resnici podučevajo. Da bi povsod slovenski kmetje zelo — pravničarom tako posvetili!

Iz Zagreba 4. sept. [Izv. dop.] V včerajšnji saborski sednici začela se je debata o novejši nagodbi. Prvi je govoril Živkovič kot poročevalec regnikolarne deputacije, to se ve da za njo, potem dr. Makanec proti, Vončina za njo, in spet dr. Rački protinje. Najzanimivejši je bil Makančev govor, ki je celo uro trajal. Brez najmanjšega zajecljanja mu je tekla beseda, kakor narodna pesem pravi, ko da bi rožice sadil. Poleg Strosmajerja je dr. Makanec nedvojbeno prva govorniška celebriteta našega sabora. „Al ih je zešpotal“ rekli so Zagrebčani v svojem jargonu, in s tem tudi najbolj kritiko o njegovem govoru izrekli. Njegov govor je bilo zaslužno karanje za vodje magjarske in narodne stranke. Vsakega je „všiknil“. Raucha in Vakanoviča ravno tako, kakor tudi Mrzoviča in Živkoviča. Trdo natlačene galerije so mu tako burno tleskale, da jih je moral predsednik Mažuranič na red opomniti. Denes se nagodbena debata nadaljuje. Pa zakaj tolika povodenj govorov? Sprejetje nagodbe je zagotovljeno. Zakaj se še dragoceni čas trati? Naj se da na glasovanje? — Magjarski listi se jeze zlasti na Strosmajerja, da nij prišel na sabor, ter vladi svetujejo, naj naredi kratek proces z njim, naj mu enostavno biskupijo vzeme, češ, ker njene dohodke samo v to upotrebljava, da z njimi narodno slovstvo podpira! S plašcem naj se tudi mož ugonobi. Strosmajer pa že ve, zakaj nij prišel na sabor. Za nagodbo govoriti in glasovati neče, proti njej govoriti in glasovati se mu pa ne zdi portun, in zato je raje doma ostal.

radi tega sklenil odpotovati v deželo, kjer so oranže, Mete pa ne. Tak sklep se mi je zdel pošten in njega vreden. Ko vstopiva v jedilnico, dobim tam gospo Mauserre, ki je zapustila končno zapor. Bila je blede, resnobna; a v očeh ji je sijala nadeja.

Kar sem mislil pred gospod Mauserre sobo, nij bilo napačno: med kosilom nam pove gospod Mauserre, da ima še nekaj poiskati v florentinskih arhivih, da mora tedaj takoj zvečer ali drugi dan zjutraj oditi. Gospodu d' Arci je ta vest jako ugajala, a bil je dosta mojster svojih občutkov, da nij bil kazal radosti, ki mu jo je naredila. Molčal je. Kar se tiče Mete, zapazil sem v njenem obnašanju in v njenej čudi neko predrugačenje. Obraz se ji je podolgal, trepalnice so jej migale, pogled ji je bil begajoč, glas teman. Iz izkušnje sem poznal nestanovitnost njenega značaja, dvakrat mi je uže izpoddrsnila ta gibljiva zemlja izpod nog; a ta dan sem bil vesel kakor ščinkovec, in pregnal sem si iz duha vsak žaleč predpomen.

(Dalje prih.)

Baron Rauch je po grofih Kuhenu in Juliju Jelačiču dal dr. Makanec na dvoboj pozvati, ker ga je ta razžaljivo v saboru hrvatskim bičem imenoval. Dr. Makanec dvoboja nij sprejel s pozivom na svoja literarno-filozofska načela, ki mu tak surov sredovečni čin zabranjujejo. Rauch je s ponujenim dvobojem pa še prav komentoval, da je bič, kajti pest in bič nijsta daleč drug od drugega.

„Obzor“ je opustil svojo opozicijo proti Magjaronom, mesto tega pa je začel odločno proti Makančancem pisati. Potreba mladohrvatskega dnevnika kaže se od dne do dne neobhodnejša.

Domače stvari.

— (Iz Notranjskega) se nam piše 4. sept.: Denes potujejo pomiloščeni izselniki (emigranti) črnogorski iz Zagreba v svojo domovino (jih je 6 rodbin z 60 osobami.) Bere se jim na obrazih velika radost, da vidijo po dolgih letih zopet svoje zaželene gore. Med njimi so stare mamice, krasne devojke, a tudi junaci v prelepi noši, eden onih ima medaljo visečo na višnjevo-beloružnem traku, katero si je pridobil od Rusije, kot hrabri vojak proti Turkom. — Njegova ces. visokost, nadvojvoda Albrecht, peljal se je s včerajšnjim poštnim vlakom popoldne v Trst.

— (Zlata poroka.) Piše se nam: 9. septembra bodo starši ljubljanskega mestjana in peka, Jarnej Žužeka, praznovali v Velikih Laščah zlato poroko. Oče France Žužek je 71, mati Neža Žužek pa 76 let stara. Slovesnosti se bodo udeležili vsi otroci, namreč pet sinov in 6 unukov. Med sinovi sta dva mašnika, dva posestnika in eden obrtnik.

— (V Postojno) je bil 1. sept. prišel nadvojvoda Albrecht in ostal čez noč pri c. kr. okrajnemu glavarju Globočniku. On je ukazal, da bode 8. t. m. slovesnost v jami, katere se bodo smeli tudi vojaki udeležiti, ki so v Postojni za maneviranje zbrani.

— (Šolski praznik.) V Slivnici pri Mariboru so 1. sept. praznovali šolski praznik. Učitelj Tribnik je govoril slavnostni govor v slovenskem jeziku. Fravhajmski godci in mnogo gostov so slavnost povzdignili.

— („Sokol Vipavski“) napravi dne 8. septembra t. l. ob 7^{1/2} uri zvečer veselico s petjem in gledališčno igro „Oproščeni vjetnik“, h katerej uljudno vabi

„Sokolov“ odbor.

— (Iz Vipave) se nam piše 4. sept.: V včerajšnjem mojem dopisu o občnem zboru vipavske čitalnice so dve pomoti vrineni, kateri moramo popraviti. Prva: nij res, da bi ne imel sedanji čital. odbor še nobene seje, kajti eno, in to prvo, je imel 2 dni pred občnim zborom. Druga: da pri občnem zboru nij bilo na dnevnem redu volitev novega odbora, tedaj nij šlo za „prvi stol.“

— (G. M. Kotnik), kaplan v Velesovem trdi, da naš dopis iz Velesovega v 198. listu, ki njega in „Tednik“ zadevuje, ne bi bil istinit. Naš dopisnik bode pač stvar preiskal.

— (Slatina) pri Rogateci je letos dobro obiskana. Do 30. avg. je 2292 osob prišlo se zdraviti ali — kratkočasit.

— (Od sv. Pavla) pri Preboldu se nam piše: Pred par dnevi se je tu mlad

fant z dinamitom ali patronom obstrelil, kar je tukaj splošno, ribe s to rečjo skrivaj loviti. Neprevidnost starišev, kakor tudi nevednost dečka ste ga pripravili ob roko, s katero je že vsako delo delal in revnim staršem pomagal živež služiti. Ko je zažgal in hotel v vodo vreči, počil mu patron v roki in mu do člena vso roko razmesaril tako, da jo je moral zdravnik nad členom odrezati. Tu vidimo, kako nevedni in malo skrbni so še ljudje. Nij se čuditi, ako jih slišimo zdihovati v revščini in nadlogi.

— (Nesreča.) V Špilsfeldu na slov. Štajerskem je železniški vlak necega kmeta povozil. Kmet je bil precej mrtev.

— (Mladi zločinci.) Iz Šmartnega pri Litiji se nam poroča: Proti koncu šolskega leta je bil kaznovan nek učenec s šolskim zaporom. Po prestanem zaporu teče proti domu v Jablanico, a kake pol ure od Šmartnega, blizu Bajarnika, so ga čakali trije dečaki, eden s sekirico, drugi s kolom, tretji — s pipecem. Ko deček pride do grma, kjer so bili mladi potepuhi skriti, skočijo ti proti njemu, da bi ga usmrtili. Deček beži na vso moč nazaj v Šmartno, ter pove gospodu učitelju prestrašen, kaj se mu je zgodilo. Gospod učitelj mu da spremstvo, in dečaki so součence še čakali za grmom, a spremiljevalec jih je razpodil. Poročilo se je to c. k. okrajnej sodnji v Litiji, ki je mlade zločince kaznovala s štiridnevnim zaporom. Uzrok sovraštva nij znan; govori se samo, da oni trije potepuhi svojega součence nijso mogli gledati, zato so sklenili, da ga bodo ubili.

Razne vesti.

* (Dunajska razstava) se bode baje kmalu zaprla.

* (Nek konzistorij) je hrvatskemu duhovniku, ki je slučajno hrvatski poslanec, dal napotke, kako se ima na saboru zadržati. „Obzor“ se huduje nad drzovitostjo tega svečeniškega konsistorija. — Pri nas je še vse drugače.

* (Čuden samomorec.) Mlad huzar iz Segsarda na Ogerskem se je bil naveličal živeti in je hotel s samomorom ta svet zapustiti in iti tje, kjer muh nij. Bal se je pa obesiti, ustreliti ali zaklati se, zato sklene da bode do smrti — preobjedel se. Gre v krčmo in je vse, kar le želodec kviri. Res ga potlej zadene mrtud.

* (Svoboda kakor na Nemškem.) V Leipzigu so zaprli od 28. do 29. avgusta nič manj nego 274 osob zavoljo „kaljenja javnega miru“. To je nova pruska svoboda.

Narodno-gospodarske stvari.

0 žitni letini.

Povedati čemo svojim bralcem o letošnji žitni letini. Žalibog moramo takoj reči, da ta povest ne bo vesela, še manj pa tolažilna. Če pregledamo v prvi pridelke na evropskem kontinentu, moramo reči, da je slab pridelek reži uzrok čudnega žitnega trga. V nobeni deželi se je nij kaj pridalo pridelalo, razen na Ruskem in v nekaterih manjših pokrajinah ob spodnji Donavi, kjer je letina vsaj srednja. Za malo boljša je pšenična žetev; premisli pa naj se, da si boste morali ogerska in francoska letos pšenico uvažati, druga leta pa ste jo prodajali v tuje dežele.

Na Angleško se bo moralo najmanj kakih 13 — 14 milijonov vaganov pšenice uvoziti; na Francoskem pa je manjka okoli 18 — 20 milijonov hektolitrov, kar je tem

žalostnejše, ker se je lanska že vsa porabila. Italija, Belgija in Holandija so našle pšenice vsaj deloma zadosti. Nemška je pridelala toliko pšenice, da ji je ne bo treba uvažati; a zavarovati se more s tem, da privoli velike cene, sicer se bo na tuje prodajala. Na Ruskem in Poljskem je žetev dosti boljša; ker pa je na Ruskem veliko pokrajin zavoljo suše imelo slabo žetev, se ne bo moglo dosti izvažati, in kolikor se je bo, bo strašno draga. Doljne podonavske pokrajine so precej veliko našle; a izvažati zato ne bodo mogle, ker koruze nič ne bo.

Kar se tiče končno žetve na Oggerskem, je čisto gotovo, da ne bo mogla toliko izvažati sosednjim deželam, kakor druga leta, zato se bo moralo žito dobivati iz Galicije, Ruske, Poljske in iz moldavske Valahije. Kar je na Galiskem in Českem pšenice v izobilju, toliko manjka reži, zato bo letos naše cesarstvo veliko denarja izdalo v tuje dežele, tembolj, ker krompirja in koruze ne bo skoraj nič.

Poslano.

Lažljivemu dopisniku nezmotljivih „Novic“, števil 34 se je zljubilo, tudi mene kot „brezvrškega“ učitelja svojim 730terim popobnim bralcem predstaviti in svetu razglasiti. Nijsem mislil na te „noviške“ bedarije nič odgovoriti, a ker bi utegnile kake pobožne trejalke, ki tudi „Novičice“ z „andohito“ prebirajo, za mojo grešno dušo moliti, naj jim povem, da še nijsem tako nevaren, kakor me omenjeni dopisun svetu predstavlja. — Da jaz svobodno mislim in po svojem prepričanju — ne po „Noviški“ komandi — ravnam, mi menda z neskončno modrimi „Novičicami“ vred nihče braniti ne more, kajti „Gedankenfreiheit“ še vedno eksistira. Moja naloga nij se v politiko mešati in tudi čas mi tega ne dopušča, ako hočem svoje učiteljske dolžnosti natančno spolnovati. Ako se pa po svoji slabi moči trudim in delam za razvitek in napredek šolstva in milega naroda, spolnujem menda svojo dolžnost. Da sem pa jaz za kakega kandidata agitoval, je gola neresnica, ki si jo le kaki potuhneni „Noviški“ dopisun izmisliti more. Volilni možje sv. Ivanske okolice uže sami dobro poznajo poštene narodnjake in hinavske „pravničarje“ in njih namene, kajti oni ne berejo le Bleiweisove Pratique, temuč tudi (o groza!) „Sl. Tednik“ in druge svobodomiselnosti novine.

Toliko za denes, ako treba v prihodnje še kaj.
Josip Benedek
sedaj v kmetijski šoli v Celovci.

Poslano.

Vsem bolnim moč in zdravje brez leka in brez stroškov.

Revalesscière du Barry

v Londonu.

Odkar je Nj. sv. papež po rabi izvrstne Revalesscière du Barry srešno zopet ozdravel in je mnogo zdravnikov in bolnišnic njeni učinek pripoznalo, ne bo nikdo več naš močjo te drage zdravilne hrane dvomil in navedemo sledeče bolezni, katere brez porabe zdravila in brez stroškov odstrani: bolezni v želodci, v živcih, na prsah, pljučah, jetrah, na žlezah, na slizni koži, v dušnjaku, v melurji in na ledvici, tuberkole, sušico, naduho, kašelj, neprebavljivost, zapor, dristo, nespečnost, slabost, zlato žilo, vodenico, mrzlico, vrtoglavico, naval krvi, šumenje v ušesih, medlico in bljevanje tudi ob času nosečnosti, sehalno silo, otožnost, sušenje, revmatizem, protin, bledico. — Izpisek iz 75.000 spričeval o ozdravljenju, ki so se vsem zdravilam zoperstavljale:

Spričevalo št. 73.877.

589, Wienerthorgasse, Ofen.
28. februarja 1872.

Samo 2 dni sem užival Revalesscière. To izvrstno zdravilo je pri meni, v mojem obupnem položaju čudežno storilo, zaradi česar to zdravilno sredstvo smelo drugo razodetje za trpeče človečanstvo imenujem. Izvrstna Revalesscière me je od nevarnega katara na pljučah in v dušnjaku, od vrtoglavice in tiščanja v prsih odrešila, katere so vsem lekem klju-

bovale. To čudežno zdravilo zasluži torej največjo hvalo in se more trpečemu človečanstvu najboljšo priporočiti.

Florijan Köller,

c. k. vojaški upravnik v pokoji.

Tečnejši kot meso, prihrani Revalesscière pri odraslih in pri otrocih 50krat svojo ceno za zdravila. V plehastih pušicah po pol funta 1 gold. 50 kr., 1 funt 2 gold. 50 kr., 2 funta 4 gold. 50 kr., 5 funtov 10 gold., 12 funtov 20 gold., 24 funtov 36 gold., — Revalesscière-Biscuiten v pušicah á 2 gold. 50 kr. in 4 gold. 50 kr. — Revalesscière-Chocolatée v prahu in v ploščicah za 12 tas 1 gold. 50 kr., 24 tas 2 gold. 50 kr., 48 tas 4 gold. 50 kr., v prahu za 120 tas 10 gold., za 288 tas 20 gold., — za 576 tas 36 gold. — Prodaje: Barry du Barry & Comp. na Dunaji, Wallfischgasse št. 8, v Ljubljani Ed. Mahr, v Gradci bratje Oberzandmeyer, v Innsbruku Diechtl & Frank, v Celovci P. Birnbacher, v Lenci Ludvig Müller, v Mariboru F. Koletnik & M. Morić, v Meranu J. B. Stockhausen, kakor v vseh mestih pri dobrih lekarnih in specerijskih trgovcih; tudi razpošilja dunajska hiša na vse kraje po poštinih nakaznicah ali povzetjih.

Tuji.

5. septembra.

Evropa: Kuralt iz Dolenjskega. — Rossi, Benus iz Pulja. — Ubaltonik iz Trnovega. — Dr. Weigl iz Novega mesta.

Pri Elefantu: Zima, Racky iz Primorja. — Girardini iz Trsta. — Meister iz Düsseldorfa. — Spadaro iz Trsta. — Scheyer iz Radeč. — Fantini iz Trsta. — Dragotin, Tomolli z gospo iz Trsta. — Matern iz Rumburga. — Walman z gospo iz Trsta. Pri Malici: Wallfischgasse št. 8, v Ljubljani Ed. Mahr, v Gradci bratje Oberzandmeyer, v Innsbruku Diechtl & Frank, v Celovci P. Birnbacher, v Lenci Ludvig Müller, v Mariboru F. Koletnik & M. Morić, v Meranu J. B. Stockhausen, kakor v vseh mestih pri dobrih lekarnih in specerijskih trgovcih; tudi razpošilja dunajska hiša na vse kraje po poštinih nakaznicah ali povzetjih.

Pri Zamorel: Coué iz Grada. — Piskar Andr. in Jan. iz Motnika. — Mayer iz Trsta. — Malz iz Karlovca. — Ostrožnik iz Maribora. — Mihelič iz Grada. — Müller iz Dunaja. — Gereskovič iz Reke.

Dunajska borza 5. septembra.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	69 gld.	70 kr.
Enotni drž. dolg v srebru	73	20
1860 drž. posojilo	100	—
Akcije narodne banke	970	—
Kreditne akcije	243	—
London	111	60
Napol.	8	91 1/2
C. k. cekini	—	—
Srebro	106	—

Služba

občinskega pisarja združena s službo organista

v litijemskem trgu. — Kdor bi prosil za to službo, mora slovenskega jezika umeti, ter izurjen biti v občinskih zadevah; zraven pisarje bode mu naloga, ob nedeljah in praznikih orglati pri božji službi v litijemski podružnici. Plača je 230 gld. na leto. Poleg tega mu je bira prosta. Prositelji naj se osobno ali pismeno oglasijo pri županu litijemskem do 15. septembra 1873.

V Litiji 2. septembra 1873.

(233—2) Alojz Kobler, župan.

Razpis.

Na dvorazredni ljudski šoli v Mozirji ste izpraznjeni ti-le službi:

1. Služba nadučitelja z letno plačo 500 gld., 50 gld. nagrade in prostim stanovanjem.

2. Služba podučitelja z letno plačo 300 gld. in 100 gld. priklade.

Prosilci naj svoja pravilno obložena, tudi znanje slovenskega jezika dokazujoča prosila izroče do dne 2. oktobra t. l. krajnemu šolskemu svetu v Mozirji.

Okrajni šolski svet Gornji grad

due 2. septembra 1873.

Anton Goričar,
namestnik predsednika.

(235)

Elizabeta Valič,

penzionirana babica civilne bolnišnice, zdaj v Ljubljani, v špitalskih ulicah, hišna števil. 268, v II. nadstropju, priporoča svojo daljno prakso p. n. gospem. (231—2)

Blagorodnemu gosp. Josip Mihlič-u, trgovcu v Litomeriah.

Bodite tako prijazni in pošljite sledeče pismo gosp. J. G. Popp-u, c. k. dvornemu zdravniku za zobe na Dunaji.

Vaše blagorodje!

Izpolnujem prijetno dolžnost, če Vam, čestiti gospod doktor, moje zahvalo izrekam. Od nagle zobne boleti, katere do mojega 27. leta še nikdar poznal nijsem, me je rešila Anatherinova ustna voda. Od te dobe so pretekli 4 meseci in jaz nijsem nikdar več zobne boleti imel. Skoz večkratno rabo one vode so mi zobje zopet lepo beli postali in zobno meso se je ozdravelo.

Prizadeval si bodem, Vašo anatherinovo ustno vodo najbolje priporočati, in se podpisem z vsem spoštovanjem

V Litomeriah, junija 1872.

(70—3) Albert, učitelj.

Se dobiva:

v Ljubljani pri Petričič in Pirker-ji — Jos. Karinger-ji — A. Krisper-ji — Eduard Mahr-u — Fer. Melh. Schmitt-u — E. Birschtz-u, lekarji; — v Kranji pri L. Krisper-ji — Seb. Schaunig-u, lekarji; — v Piberg-u pri Herbst-u, lekarji; — v Varaždinu pri Halter-ji, lekarji; — v Rudolfovem pri Dr. Rizzoli-ji, lekarji — Josef Bergman-u; — v Krškem pri Fed. Bömches-u, lek.; — v Kamniku pri Jahn-u, lekarji; v Gorici pri Pontoni-ji, lekarji — J. Keller-ji; — v Wartenberg-u pri F. Gadler-ji; — v Vipavi pri Anton. Deperis-u, lek.; — Postojni pri Kupferschmidt-u lekarji; — v Škofjiloki pri C. Fabiani-ji, lekarji; — v Kočevju pri J. Braune-tu, lekarji; — v Idriji, c. k. rudarska lekarnica; — v Litiji pri K. Mühlwenzel-ji, lekarji; — v Radoljici pri Zalokar-jevi vdovi.

Puške

1 Lefauchaux dvocevka iz čistega damaska	29, 33, 35, 40 do 50 gold.
1 Lancaster	44, 48, 52, 60, 70 do 80 gold.
1 Percussions	18, 20, 23, 28, 30 do 50 gold.
1 " " železnicev	11 gold. 50 kr., 13, 15, 16 do 18 gold.
1 revolver 7 gold. 50 kr., 10, 12, 15, 18, 20, 25, 28 do 30 gold.	
1 pištola, dvocevka 2 gold. 15 kr., 2 gold. 50 kr., 3, 4, 5, 6, 7 do 10 gold.	
1 " enocevka 1 gold. 15 kr., 1 gold. 50 kr., 2, 3, 4, 5, 6 gold.	
1 flinta ali štuc 6 gold. 50 kr., 7, 7 gold. 50 kr., 8 gold. — 1 enocevka 1 gold. 15 kr., 1 gold. 50 kr., 2, 3, 4 do 5 gold. — 1 kapsel-puška za v izbi tarčo streljati 16, 18, 20 do 25 gold. n. d.	
100 patron 7 m/m 2 gold. 40 kr.	100 hilzen 14 m/m 3 gold.
100 " 3 m/m 2 " 90 " 100 " 16 m/m 2 gold. 90 kr.	
100 " 12 m/m 3 " 40 " 100 " 18 m/m 2 " 80 "	

po fabriški ceni, po poštnem povzetju. Kdor denar naprej pošlje, dobi provizijo.

priporoča **Matej Sorsak,**
v Kropi na Gorenjskem (Oberkrain).

(234—1)